

YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖS

Nro 87/2014/1

Dnro LSSAVI/374/04.08/2010 ja
LSSAVI/405/04.08/2010

Annettu julkipanon jälkeen

25.4.2014

ASIA

Lupamääräysten tarkistaminen ja turkistarhatoiminnan muutos (uusien varjotalojen rakentaminen ja itsestään kuolleiden eläinten poltto), Kauhava

HAKIJAT

Artomas Oy/Arto Autio, Susivuorentie 30, 62410 Rintala
Lumita Oy/Pasi Keskinen, Alarannantie 340, 62410 Rintala

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Artomas Oy:n ja Lumita Oy:n yhteiskäytössä olevalla turkistarhalla voidaan nykyisten ympäristölupien mukaan pitää yhteensä enintään 4 400 siitosnaaraskettua pentuineen (kokonaiseläinpaikkamäärä 30 100). Tarha-alueella on nykyisin 48 varjotaloa ja neljä 6-rivistä kettuhallia (hallien pituus 103-108 m). Olemassa olevien varjotalojen yhteispituus on 5607,2 m ja hallien yhteispituus on 420 m. Ympäristölupaa haetaan 4 400 siitosnaarasketun (kokonaiseläinpaikkamäärä 30 092) kasvattamiselle. Nykyisten varjotalojen pohjoispuolelle rakennetaan 16 uutta varjotaloa (yhteispituus 2 640 m), koska häkkikokoaatimukset ovat muuttuneet ja vanhimmat varjotalot poistuvat hiljalleen käytöstä. Lisäksi haetaan lupaa itsestään kuolleiden ja terveydellisistä syistä lopetettujen eläinten polttamiselle tarha-alueella sijaitsevassa polttokontissa (Hot Bio Box).

Nykyinen turkistarha-alue ja sen laajennus sijaitsevat Kauhavan kaupungin Ylikylässä kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329).

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Toiminta on ympäristölupavelvollinen ympäristönsuojelulain 28 §:n 1 momentin ja ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 1 momentin kohdan 11 b mukaan, koska kyseessä on vähintään 50 siitosnaarasketulle tarkoitettu turkistarha.

Ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin kohdan 11 b nojalla turkistarhan ympäristölupa-asian ratkaisee aluehallintovirasto, koska kyseessä on vähintään 600 siitosnaarasketulle tarkoitettu turkistarha.

Tämän päätöksen ympäristönsuojelulain mukaisena valvontaviranomaisena toimii Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus).

ASIAN VIREILLETULO

Artomas Oy:n lupahakemus koskien Artomas Oy:n osuutta kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329) sijaitsevista varjotaloista ja eläinhalleista sekä kasvustarhaa kiinteistöllä Luomansuu (233-404-11-331) on tullut vireille Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 23.9.2010 diaarinumerolla LSSAVI/405/04.08/2010. Lumita Oy:n lupahakemus koskien Lumita Oy:n osuutta kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329) sijaitsevista varjotaloista ja eläinhalleista sekä kasvustarhaa kiinteistöllä Ala-Keskinen (233-404-13-136) on tullut vireille Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa 25.8.2010 diaarinumerolla LSSAVI/374/04.08/2010.

Toiminnanharjoittajat ovat muuttaneet 27.11.2012 hakemusta niin, että he hakevat yhdessä ympäristölupaa kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329) sijaitsevalle yhteiskäytössä olevalle päätärhalle.

Kauhavan kaupungin ympäristösihteeri on myöntänyt 4.12.2013 Artomas Oy:lle ympäristöluvan 2 600 ketunpennun kasvattamiselle heinä- ja marraskuun välisenä aikana kasvustarhalla, joka sijaitsee 1,7 km (linnuntietä) päätärhasta lounaaseen päin kiinteistöllä Luomansuu (233-404-11-331). Kauhavan kaupungin ympäristösihteeri on myöntänyt 27.11.2013 Lumita Oy:lle ympäristöluvan 2 500 ketunpennun kasvattamiselle heinä- ja marraskuun välisenä aikana kasvustarhalla, joka sijaitsee 1,7 km (linnuntietä) päätärhasta länteen päin kiinteistöllä Ala-Keskinen (233-404-13-136).

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Artomas Oy:llä on Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 19.5.2003 myöntämä ympäristölupa (LSU-2002-Y-1559) 2200 siitosnaarasketun ja enintään 12 800 pennun kasvattamiselle Kauhavan kaupungin Ylikylässä kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329) sijaitsevan päätärhän varjotaloissa ja eläinhalleissa.

Lumita Oy:llä on Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 30.4.2003 myöntämä ympäristölupa (LSU-2002-Y-1598) 2200 siitosnaarasketun ja enintään 12 900 pennun kasvattamiselle em. kiinteistöllä sijaitsevalla Artomas Oy:n kanssa yhteisellä päätärhalla.

Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa tai yleiskaavaa. Turkistarha sijaitsee Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaan merkityllä maaseudun kehittämisen kohdealueella (mk-1).

TOIMINNAN SIJAINNIN TILANNE JA SEN YMPÄRISTÖ

Turkistarha sijaitsee maa- ja metsätalousvaltaisella haja-asutusalueella Kauhavan kaupungin Ylikylässä, noin 5 km (linnuntietä) Korttesjärven keskustasta lounaaseen päin, kiinteistöllä Kettula (233-404-11-329).

Aidatulle tarha-alueelle liikennöidään Korttesjärventieltä (tie 63) erkanevaa yksityistietä, jonka varrella ei ole asutusta. Tarhalta on matkaa Korttesjärventielle noin 800 metriä. Tarha-alueen lähiympäristö on peltoa ja talousmetsää. Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat noin 800 metrin etäisyydellä turkistarhasta etelään päin.

Turkistarha ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella tai muulla vedenhankintaan käytettävällä alueella eikä läheisyydessä ole talousvesikaivoja. Lähimmät luokitellut pohjavesialueet, Änttikangas (1028101) ja Haaruskangas (1000405) sijaitsevat noin 6,5 km etäisyydellä tarha-alueesta. Tarha sijaitsee Ylikylänpuron a -valuma-alueella (46.072). Lähin luonnonsuojelualue, Kalisjön lintuvesialue (LVO 100226) sijaitsee tarha-alueesta noin 15 km pohjoiseen päin. Tarha-alueen lounaispuolella noin 1,3 km etäisyydellä sijaitseva Pitkäjärvi on merkitty maakuntakaavassa kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeäksi alueeksi. Pitkäjärvi ei ole kuitenkaan maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue. Tarha-alueelta lähtevät vedet laskevat laskuojiin ja edelleen Ylikylänpuuroon, joka kulkee Pitkäjärven ohi.

HAKEMUKSEN MUKAINEN TOIMINTA

Eläintilat ja tuotanto

Turkistarhalla on nykyisin ympäristölupa yhteensä 4 400 siitosnaarasketun pitämiselle pentuineen. Tarha-alueella on tällä hetkellä 48 varjotaloa, joista 6 kpl (varjotalot 31-32 ja 35-38) on rakennettu syksyllä 2013. Olemassa olevien varjotalojen yhteispituus on 5 607,2 metriä. Tarha-alueen pinta-ala on yhteensä noin 13 ha. Olemassa oleva tarha-alue on aidattu. Myös rakennettavan varjotaloalueen ympärille rakennetaan aita. Tarha-alueen maapohjan ja kompostointialustan omistaa Humpakka Ay, jonka osakkaita Artomas Oy (50%) ja Lumita Oy (50%) ovat.

Nykyisten varjotalojen pohjoispuolelle rakennetaan 16 uutta varjotaloa (varjotalot nro 61-76), joiden yhteispituus on 2 640 m. Uusien varjotalojen arvioitu rakennusaika on v. 2014-2015. Laajennuksen jälkeen tarha-alueella on yhteensä 64 varjotaloa, joiden yhteispituus on 8 247,2 metriä. Alueella on myös neljä 6-rivistä kettuhallia (hallien yhteispituus on 420 m ja häkkirivien yhteispituus on 2 520 m). Olemassa olevissa varjotaloissa ja halleissa on 2- ja 3-osaisia häkkejä. Uudet varjotalot varustetaan 2-osaisilla häkeillä. Hakemuksen mukaan tarhalle tulee 4 400 siitosnaaraskettua pentuineen siten, että eläinpaikkoja on yhteensä 30 092 ketulle. Tarvittaessa pentuja voidaan viedä kiinteistöllä Luomansuu 233-404-11-331 sijaitsevalle Artomas Oy:n kasvustarhalle ja/tai kiinteistöllä Ala-Keskinen 233-404-13-136 sijaitsevalle Lumita Oy:n kasvatustarhalle.

Sekä olemassa oleva tarha-alue että tarhan laajennusosa ovat ympäröidyt. Olemassa oleva tarha-alue on salaojitettu. Myös rakennettavien varjotalojen väleihin asennetaan salaojaputket.

Sekä olemassa olevien että rakennettavien varjotalojen lanta-alustat on korotettu vähintään 30 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle ja varjotalojen räystäiden pituus on vähintään 30 cm häkkien ulkoreunasta.

Tarhan käyttövesi hankitaan Kauhavan Vesi Oy:n vesijohtoverkosta. Nykyisissä varjotaloissa on ympärivuotinen nippajuottojärjestelmä ja myös uudet varjotalot tullaan varustamaan ympärivuotisella nippajuottojärjestelmällä. Tarha-alueen sisätiloja ja eläintilojen juomavesiputkistoa lämmitetään tarha-alueen 250 kW lämpövoimalassa tuotetulla energialla. Lämpövoimalassa poltetaan turvetta ja haketta.

Lannan, virtsan ja jätevesien varastointi ja hyödyntäminen

Lanta-alustoilla käytetään kuivikkeena turvetta ja olkea 10-20 cm kerros. Kuivikkeita lisätään kerran lannanpoiston jälkeen. Lanta poistetaan lanta-alustoilta kerran vuodessa, yleensä syksyllä, ja varastoidaan tarha-alueella sijaitsevalla asfalttipäällysteisellä kompostointialustalla, jossa on kaksi noin 1,3 m korkuista betonireunaa. Kompostointialustan pinta-ala on hakemuksen mukaan noin 2 500 m². Kompostointialustan suotovedet johdetaan kompostointialustan kokoojakaivoista (7 kpl) kuivatusojaa pitkin tasausaltaaseen (200 m³) ja edelleen kemialliseen puhdistamoon.

Hakemuksen mukaan lanta sekoitetaan kompostointialustalla turpeen kanssa ja muotoillaan pyöräkuormaajalla aumoiksi. Noin 3-4 viikon kuluttua kun seoskasan lämpötila on yli 50°C, kasaa sekoitetaan ja joukkoon lisätään turvetta ja/tai olkisirppua. Sekoituksessa käytetään pyöräkuormaajaa ja kaivinkonetta, jossa on seulova kauha. Lopuksi kompostiauma peitetään turvekateella. Kompostin annetaan jälkikypsyä kompostointialustalla talven yli. Keväällä valmis komposti levitetään pellolle. Mahdollisesti ylivuotiseksi jäävä komposti nostetaan kaivinkoneella korkeaan kasaan ja peitetään turpeella.

Tarha-alueen koillisosaan on rakennettu v. 2004 ChemStone-puhdistamo (Green Rock Oy), joka koostuu neljästä säiliöstä (a' 20 m³) ja kemikaalin (polyamiinikloridi) pumppaussäiliöstä. Tasausaltaasta tulevaa ja pumppaussäiliössä kemikaloitua vettä johdetaan vuorotellen säiliöihin 1 ja 2. Fosfori saostuu em. säiliöiden pohjalle ja puhdistettu vesi menee ylivaluntana jälkisuodatussäiliöön 3. Jälkisuodatussäiliöstä vesi menee säiliössä olevan suodatinvillan ja suodatinkankaan läpi avo-ojaan. Säiliöiden 1, 2 ja 3 pohjalla on pumput, jotka pumppaavat säiliöiden pohjalle kertyvää sakkaa tyhjennys-säiliöön 4. Liette imetään puomipumpun avulla tyhjennys-säiliöstä kaksi kertaa vuodessa ja levitetään lantaan sekoitettuna pelloille. Puhdistamon kapasiteetti on noin 100 m³/vrk.

Puhdistamon jälkeisestä vedestä on otettu vesinäytteitä kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin. Vesinäytteistä on analysoitu kokonaisfosforin ja -typen pitoisuudet sekä BOD₇ sekä arvioitu virtaama. Vesinäytteitä ei ole otettu Green rock -puhdistamoon menevästä vedestä ennen syksyä 2012.

Varjotalot 1-25 ja 50-59 sekä 4 hallia (6 häkkiriviä/halli) ovat maanvaraisia. Maanvaraisten varjotalojen valumavedet johdetaan maanalaisia putkia pitkin tasausaltaaseen ja edelleen kemialliseen puhdistamoon.

Olemassa olevista varjotaloista 13 varjotalossa (nro 26-38) on vesitiiviit lanta-alustat. Myös rakennettavat varjotalot (nro 61-76) varustetaan vesitiiviillä lanta-alustoilla. Varjotalojen 26-38 vesitiiviiltä alustoilta suotautuva virtsa johdetaan tiiviisiin varjotalokohtaisiin umpisäiliöihin (1,1 m³/varjotalo). Rakennettavien varjotalojen tiivisalustoille suotautuvat nesteet johdetaan 30 m³:n umpisäiliöön.

Hallirakennuksessa on betonilattian päällä kaksi rehusiiloa. Ruokintalaitteiden/siilojen pesuun käytettävä vesi johdetaan rehun joukkoon (tilassa ei ole umpikaivoa tai viemäriä). Varjotaloalueella kettuhallien eteläpuolella on käytössä kolme rehusiiloa (1 kpl 5 m³ ja 2 kpl 2,5 m³). Rehusiilot on sijoitettu tiiviin betonilaatan päälle. Ulkona sijaitsevienkin rehusiilojen pesuvedet johdetaan hakemuksen mukaan rehun joukkoon ruokintatrukkiin.

Sosiaalitulojen harmaat vedet ja wc-vedet johdetaan saostuskaivojen (3 kpl) kautta kemialliseen puhdistamoon.

Lanta ja vesitiiviiden lanta-alustojen suotovedet levitetään pellolle lannoitteeksi. Hakijoilla on käytettävissään sopimuspeltoa yhteensä 230,9 ha. Pääosa lannanlevityspelloista sijaitsee 0,5-2,5 km säteellä turkistarhasta. Kaikkeimmat sopimuspellot sijaitsevat noin 14 km etäisyydellä tarha-alueesta. Kiinteistöllä 233-403-32-3 sijaitsevasta lannanlevityspellosta noin 15 ha sijaitsee Nahkala A-nimisen 1. luokan pohjavesialueen (1023301A) suojavyöhykkeellä.

Jätteet

Ketut nyljetään tarhalla. Nahkonta tapahtuu FoxCraft Ab:n toimesta (Uusikaarlepyy). Nyljetyt ruhot ja ketun hännät kuljetetaan vaihtolavalla E-P:n Minkinrehu Oy:n rehukeskuksen (Kauhava). Kuljetuksia on nahoituskaudella päivittäin.

Vaaralliset jätteet toimitetaan Ekorosk Oy:n hyötykäyttöasemalle. Metalliromu toimitetaan metallikeräykseen.

Kuolleiden eläinten poltto

Artomas Oy:n ja Lumita Oy:n yhteisellä päätarhalla sekä em. toiminnanharjoittajien kasvatustarhoilla itsestään kuolleet ja terveydellisistä syistä lopetetut eläimet, yhteensä enintään 1,2 tonnia vuodessa, poltetaan päätarhalle hankitussa polttolaitoksessa (MEPU Hot Bio Box 100). Polttouunin tilavuus on 25 litraa (91 kg jätettä). Laitteessa ei ole valmiina lämpötilamittaria, mutta toiminnanharjoittajat ovat hankkineet käsimittarin, jonka anturi voidaan asettaa uunin takaosaan polttolämpötilan todentamiseksi. Uuden lämpömittarin anturi kestää + 1100 °C lämpötilan (täydennys 10.4.2014).

Itsestään kuolleita ja terveydellisistä syistä lopetettuja eläimiä ei välivarastoida, vaan ne poltetaan saman päivän aikana. Tuhka (noin 60 kg/v) säilytetään suljetussa astiassa ja haudataan toiminnanharjoittajien omistamaan pelto- tai joutomaahan.

Polttonesteiden varastointi

Huoltorakennuksen vieressä sijainnut 2 000 litran yksivaippainen polttoainesäiliö on poistettu käytöstä. Teräksisessä siirtokontissa, jossa on MEPU Hot Bio Box-polttouuni, on kiinteä 2 800 litran öljysäiliö polttolaitoksen käyttämälle öljylle. Nykyään myös koneiden käyttämä polttoöljy otetaan polttokontin öljysäiliöstä. Tarhan huoltorakennuksessa säilytetään muita öljytuotteita enintään 40 litraa.

Toiminnasta aiheutuva liikenne

Turkistarha sijaitsee asumattoman yksityistien varrella noin 800 metrin etäisyydellä Korttesjärventieltä. Turkistarhan toiminnalla ei ole merkittäviä vaikutuksia paikallisiin liikennemääriin. Rehuauto käy 1.6-30.11 välisenä aikana joka päivä ja muuna aikana 3 kertaa viikossa. Työpaikkaliikennettä on päivittäin. Nahoituskautena ruhojen ja nahkojen keräilyauto käy tarhalla päivittäin.

YMPÄRISTÖKUORMITUKSEN RAJOITTAMINEN

Hakemuksen mukaan varjotalot on varustettu korotetuilla lanta-alustoilla, jätetuilla räystäillä, vesikouruilla ja ympärivuotisella automaattijuotolla. Tarha-alueen valumavedet johdetaan kemialliseen puhdistamoon. Kuivikkeena käytetään olkea, heinää ja turvetta. Lanta kompostoidaan ja käytetään pellolla lannoitteena.

Rakennettavien varjotalojen alle asennetaan vesitiiviit lanta-alustat. Myös 13 olemassa olevassa varjotalossa on vesitiiviit lanta-alustat. Varjotalojen alta kerättävät nesteet johdetaan varjotalojen päihin asennettaviin vesitiiviisiin ja riittävän kokosiin umpisäiliöihin.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydennykset

Ympäristölupahakemusta on täydennetty 27.11.2012, 14.8.2013, 20.9.2013, 30.9.2013, 10.4.2014 ja 11.4.2014.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu 7.10. – 6.11.2013 Kauhavan kaupungin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustauluilla. Ympäristölupahakemusta koskeva ilmoitus on julkaistu Komiati-lehdessä 9.10.2013. Ympäristölupahakemus ja siihen liittyvät selvitykset ovat olleet kuulutusajan yleisesti nähtävillä Kauhavan kaupungintalolla.

Lupahakemuksesta on annettu erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Tarkastukset, neuvottelut ja katselmukset

Ympäristölupahakemuksen johdosta on suoritettu tarkastuskäynti 12.9.2012. Tarkastuksesta laadittu tarkastuskertomus on liitetty hakemusasikirjoihin.

Lausunnot

Lupahakemuksesta on pyydetty lausunnot Kauhavan kaupungin ympäristön-suojeluviranomaiselta, Kauhavan kaupunginhallitukselta, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta.

Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Artomas Oy:llä on ympäristölupa 2200 siitosnaarasketun ja enintään 12800 pennun kasvattamiselle Kauhavan kaupungin Ylikylässä kiinteistöllä Kettula Rn:o 11:329 päätarhan varjotaloissa. Lumita Oy:llä on ympäristölupa 2200 siitosnaarasketun ja enintään 12900 pennun kasvattamiselle samalla kiinteistöllä kuin Artomas Oy:llä. Tarhat sijaitsevat siten samalla alueella.

Lupamääräysten tarkistamisen ja toiminnan muutoksen yhteydessä Artomas Oy ja Lumita Oy hakevat lupaa 4400 siitosnaarasketun (kokonaiseläinpaikkamäärä 30132) kasvattamiselle em. kiinteistöllä sijaitsevalle päätarhalle, jonne rakennetaan 35 uutta varjotaloa. Lisäksi haetaan lupaa itsestään kuolleiden ja terveydellisistä syistä lopetettujen eläinten polttamiselle tarha-alueella sijaitsevassa polttokontissa. Artomas Oy:llä ja Lumita Oy:llä on lisäksi kasvatustarhat (yht. 5100 pentua) 1,7-1,8 km:n etäisyydellä päätarhoista ja niiden ympäristölupahakemukset ovat vireillä samanaikaisesti Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella.

Lausuntonaan ympäristölautakunta toteaa seuraavaa:

Artomas Oy:n ja Lumita Oy:n olemassa olevat turkistarhat sijaitsevat siten, että lähimmät asuinrakennukset ovat n. 800 m:n etäisyydellä tarha-alueesta etelään ja idässä yli 1 km:n etäisyydellä. Suunniteltu laajennus sijoittuu nykyisen tarha-alueen pohjoispuolelle poispäin lähimmistä asuinrakennuksista. Vallitsevat tuulensuunnat alueella ovat Kauhavan lentokentän sääaseman pitkänaikavälin tilastojen mukaan etelä-lounaissuunnasta eli poispäin lähimmistä asuinrakennuksista. Tarha-alueen toiminnasta ei ole tullut huomautuksia tai valituksia ympäristölautakunnalle. Edellä olevaan perusteella ympäristölautakunta puoltaa tarvittavin lupaehdoin lupien myöntämistä.

Kauhavan kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle, ettei Kauhavan kaupungilla ole huomauttamista Artomas Oy:n ja Lumita Oy:n turkistarhan lupamääräysten tarkistamista ja toiminnan muutosta koskevaan ympäristölupahakemukseen ja että kaupunki puoltaa ympäristöluvan myöntämistä hankkeelle asianmukaisin lupaehdoin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Toiminnalla on Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 19.5.2003 Artomas Oy:lle ja 30.4.2003 Lumita Oy:lle myöntämät ympäristöluvut. Artomas Oy:llä on lupa 2 200 siitosnaarasketun ja enintään 12 800 pennun kasvattamiselle ja Lumita Oy:lla 2 200 siitosnaarasketun ja enintään 12 900 pennun kasvattamiselle Kauhavan kunnan Ylikylässä kiinteistöllä Kettula 233-404-11-329. Tarha sijaitsee Purmonjoen vesistöalueella ja lähimpään kuormittuvaan vesistöön, Pitkäjärveen, on etäisyyttä noin 1,5 km.

Nyt vireillä olevassa lupamääräysten tarkistamista ja toiminnan muutosta koskevassa hakemuksessa Artomas Oy ja Lumita Oy hakevat lupaa 4 400

siitosnaarasketun (kokonaisläinmäärä 30 132) kasvattamiselle, 35 uuden varjotalon rakentamiselle sekä itsestään kuolleiden ja terveydellisistä syistä lopetettujen eläinten polttamiselle polttokontissa (Hot Bio Box).

Hakemuksen mukaan maavaraisten varjotalojen (35 kpl) ja 4 hallin sekä kompostialustan valumavedet johdetaan tasausaltaan kautta kemialliseen puhdistamoon. Tarhan eteläosassa sijaitsevat 15 varjotaloa (osittain rakennettu hakemuksen jättämisen jälkeen) sekä tarhan pohjoisosaan rakennettavat 29 varjotaloa esitetään varustettavan vesitiiviillä lanta-alustoilla. Alustoilta suotautuvat nesteet johdetaan tiiviisiin umpisäiliöihin ja alueiden valumavedet johdetaan ympäristöön.

Kemiallisesta puhdistamosta vuosina 2010 - 2012 otettujen näytteiden mukaan puhdistamosta lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuus on ollut 11 - 104 mg/l. Luvan hakijat ilmoittivat ELY-keskuksen 17.10.2013 suorittamassa tarkastuksessa, että puhdistamon toimintaa on tehostettu vuonna 2013 ja 16.8.2013 otetussa näytteessä lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuus on ollut 0,34 mg/l.

Asemapiirroksessa ei ole esitetty tarhan pohjoisosaan rakennettavan laajenusosan peruskuivatuksen toteutusta eikä umpisäiliöiden sijaintia. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) toteaa, että säiliöt tulee sijoittaa siten, että niiden tyhjentäminen on työteknisesti riittävän yksinkertaista, jotta ne voidaan tyhjentää vähintään kerran vuodessa. Säiliöt tulee asentaa ennen uuden varjotaloalueen käyttöönottoa ja säiliöihin kerätyt nesteet tulee hyödyntää pellolla lannoitteena. Alueen peruskuivatus tulee järjestää siten, että se mahdollistaa laajenusosan valumavesien laadun tarkkailun. Mikäli valumavesien kokonaisfosforipitoisuus on toistuvasti yli 2 mg/l, luvassa tulisi määrätä valumavesien puhdistamisesta. Puhdistamon toimintaa tulee tarkkailla edelleen kahdesti vuodessa otettavilla vesinäytteillä. Näytteet tulee ottaa sekä puhdistamolle tulevasta että lähtevästä vedestä ja näytteenottajan tulee olla sertifioitu tai soveltuvan koulutuksen saanut henkilö. Luvassa tulee määrittää raja-arvot lähtevän veden biologiselle hapenkulutukselle ja kokonaisfosforille. Puhdistamo ennen olevan tasausaltaan tulee olla tiivispohjainen ja se tulee tyhjentää säännöllisin väliajoin.

ELY-keskus toteaa, että lannan kompostoinnissa tulee käyttää riittävästi seosaineita valumien estämiseksi. Mikäli kompostialueelta johdettavista valumavesistä aiheutuu haittaa puhdistamon toiminnalle tai kompostin kuiva-ainepitoisuus on alle 40 %, valvontaviranomaisella tulisi olla mahdollisuus määrätä kompostialusta muutettavaksi vesitiiviiksi lantalaksi.

Tarhalla sijaitsevassa polttolaitoksessa saa polttaa ainoastaan kokonaisia eläinten raatoja ja polton tulee tapahtua riittävän korkeassa lämpötilassa. Savukaasujen lämpötilan seurannan mahdollistamiseksi polttouuni tulee varustaa lämpötilamittarilla.

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira toteaa lausunnossaan Lumita Oy:n ja Artomas Oy:n turkistarhalla (Kettula 11:329) itsestään kuolleiden eläinten ja lopetettujen eläinten polttamisesta tarha-alueella sijaitsevassa polttokontissa (Mepu Oy:n valmistama "Hot Bio Box 100"- polttolaitos) seuraavaa:

Raatojen hävittäminen polttamalla

Itsestään kuolleiden ja lopetettujen eläinten raatoihin liittyvissä toimissa on noudatettava annettuja säädöksiä ja varotoimia, jotta ehkäistään ihmisten ja eläinten terveydelle aiheutuvat välittömät vaarat.

Kokonaisten raatojen polttamiseen ei sovelleta valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta vaan polttaminen tapahtuu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annetun komission asetuksen (EU) N:o 142/2011 mukaisesti. Polttamisen on tapahduttava polttolaitoksessa, joka on toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä ennen toiminnan aloittamista. Toimivaltainen viranomainen on kunnaneläinlääkäri, joka myös tarkastaa hyväksymänsä polttolaitoksen toiminnan säännöllisin väliajoin.

Polttolaitoksen polttotehon ollessa alle 50 kg/tunti laitos luokitellaan sivutuoteasetuksen mukaiseksi pienen kapasiteetin polttolaitokseksi. Hyväksynnän edellytykset on esitetty täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III.

Polttoon koskevat vaatimukset

Polttamisen on tapahduttava siten, että prosessissa syntyvän kaasun lämpötila nostetaan valvotusti 850°C kahdeksi sekunniksi tai 1 100°C 0,2 sekunniksi. Toimijan on osoitettava hyväksyväälle viranomaiselle polttouunin täyttävän tämän vaatimuksen. Koska hankittavassa laitteessa ei saatujen tietojen mukaan ole vakiovarusteena lämpömittaria, toimijan on mittaautettava lämpötila tai hankittava mittari lämpötilan todentamiseksi. Mikäli laite on hankittu uutena suoraan valmistajalta, valmistajan takaamat polttolämpötilan mittaustulokset riittävät todentamaan hyväksynnän edellytykset tältä osin. Seurantatarkastusten yhteydessä lämpötilanmittausta koskevat vaatimukset on vahvistettava.

Polttoon koskevat yleiset vaatimukset

Raadot on poltettava mahdollisimman pian. Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että raatojen poltto täyttää myös muut täytäntöönpanoasetuksen liitteessä III vaaditut yleiset vaatimukset, jotka koskevat muun muassa polttolaitoksen sijaintia ja asiakirjoin todennettuja tuholaitosten torjuntaohjelmaa, toiminnalle vahvistettuja puhdistusmenettelyjä ja ympäristön ja laitteiden säännöllisiä tarkastuksia. Toimijan on pidettävä lisäksi kirjaa raatojen poltosta.

Mikäli raatoja kuljetetaan päätarhalle polttavaksi kasvatustarhoilta, on huomioitava riski eläintaudin kulkeutumisesta tilalta toiselle. Kuljetettaessa raadot on siirrettävä suljetussa/peitetyssä, tiiviissä kuljetusastiassa tai ajoneuvossa polttoon. Jos raatoja on säilytettävä, säiliön oltava tiivis ja suljettu ja sijaittava tiiviillä alustalla. Säiliöt ja kuljetusvälineet on puhdistettava, pestävä ja desinfioitava jokaisen käyttökerran jälkeen.

Epätäydellisesti palaneita raatoja ei saa hävittää tuhkan tavoin maahan haudamalla, vaan ne on poltettava uudelleen.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakijan kuuleminen ja vastine

Hakijoille on 7.11.2013 lähetetyllä kirjeellä annettu mahdollisuus antaa vastine annetuista lausunnoista.

Hakijat toteavat vastineessaan, että he toimittavat uuden tarkennetun asemapiirroksen tarhan pohjoisosaan rakennettavasta laajennusosasta vuoden 2014 aikana kun alueella pääsee maastotöihin. Siitä ilmenee tulevien umpisäiliöiden paikat sekä peruskuivatuksen toteuttaminen. Laajennusosan valumavesien tarkkailuun soveltuva näytteenottopaikka tulee todennäköisesti alueen pohjoiskulmaan.

Hakijat lupaavat tarkkailla puhdistamon toimintaa lupaehtojen mukaisesti. Tasausallas on jo nykyään niin kovapohjaisella savimaalla, etteivät hakijat näe ongelmana ravinteiden liukenemista maaperään itse altaasta. Sen sijaan altaan tilavuutta ja/tai pinta-alaa voidaan hakijoiden mukaan muuttaa ja täten hyödyntää ainakin kesäaikaan luonnollista haihtumista. Lisäksi hakijat kertovat, että nykyisiä avo-ojia, joiden kautta vanhan tarha-alueen valumavedet kulkeutuvat tasausaltaaseen, putkitetaan. Täten saadaan vähennettyä sadevesien päätymistä altaaseen ja sitä kautta kemikaloitavan veden määräkin vähenee.

Hakijoiden mukaan lannan kompostoinnissa käytetään seosaineita siten, että kuiva-ainepitoisuus on riittävän korkealla tasolla.

Hakijat lupaavat hankkia vuoden 2013 aikana tarhalla sijaitsevaan polttolaitokseen savukaasujen lämpötilan seurannan mahdollistavan lämpömittarin.

ALUEHALLINTOVIRASTON PÄÄTÖS

Käsittelyratkaisu

Artomas Oy:llä on kasvatustarha Kauhavan kaupungin Ylikylässä kiinteistöllä Luomansuu 233-404-11-331. Lumita Oy:llä on kasvatustarha Kauhavan kaupungin Ylikylässä kiinteistöllä Ala-Keskinen 233-404-13-136. Kasvatustarhat sijaitsevat niin etäällä (noin 1,7 km) päätarhasta ja sen vaikutusalueesta, ettei kasvatustarhojen vaikutuksia arvioida tämän ympäristölupahakemuksen yhteydessä. Kasvatustarhoilla on Kauhavan kaupungin ympäristösihteerin myöntämät ympäristöluvat. Kasvatustarhoilta (yht. 5 100 pentua) tuodaan lanta varastoitavaksi päätarhalle.

Pääasiantarkaisu

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto myöntää Artomas Oy:lle ja Lumita Oy:lle ympäristöluvan turkistarhatoiminnalle ja sen laajentamiselle sekä itsestään kuolleiden ja terveydellisistä syistä lopetettujen eläinten polttamiselle Kauhavan kaupungin Ylikylään kiinteistölle Kettula (233-404-11-329) päätökseen liitetyn asemapiirroksen (päivätty 11.4.2014) mukaisesti ja annettuja lu-

pamääräyksiä noudattaen. Toimintaa tulee harjoittaa lupahakemuksen ja sen täydennyksien mukaisesti ellei lupaehtoissa toisin määrätä.

Ympäristölupa myönnetään **yhteensä enintään 4 400 siitosnaarasketulle pentuineen siten, että kokonaiseläinpaikkamäärä tarhalla on enintään 30 092 kettua.** Kettuvarjotaloja saa olla yhteensä enintään 64 kpl ja niiden yhteispituus saa olla enintään 8247,2 metriä. Kettuhalleja saa olla enintään neljä ja kettuhalleissa olevien häkkirivien yhteispituus saa olla enintään 2 520 metriä.

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Varjotalojen rakenteet

1. Olemassa olevien ja rakennettavien varjotalojen räystäiden tulee ulottua vähintään 30 cm häkin ulkoreunasta. Vaihtoehtoisesti varjotalot tulee varustaa räystäskouruilla ja puhtaat sadevedet tulee johtaa syöksytovien ja umpiputkien avulla turkistarha-alueen ulkopuolelle.

Kaikkien varjotalojen lanta-alustojen tulee olla vähintään 30 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalla ja korotuksia tulee ylläpitää.

2. Rakennettavat varjotalot on varustettava vesitiiviillä lanta-alustoilla hakemuksen mukaisesti. Varjotalojen alle on asennettava vähintään 0,5 mm:n vahvuinen PE-HD-kalvo tai muu vastaava vesitiivis ja hyväksytty materiaali maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten ja –ohjeiden (MMM-RMO-C4) mukaisesti sekä salaojaputkisto. Kalvo tulee asentaa koko häkkipohjan pinta-alalle, kuitenkin siten, että kattovedet eivät pääse huuhtelemaan lanta-alustaa. Myös olemassa olevat maanvaraiset varjotalot on varustettava vesitiiviillä lanta-alustoilla aina kun niitä peruskorjataan tai rakennetaan tilalle uusi.

Rakennettavat varjotalot tulee varustaa ympärivuotisella nippajuottojärjestelmällä. Nykyiset varjotalot ja kettuhallit tulee pitää ympärivuotisella juottojärjestelmällä varustettuina. Juomaveden pääsy juomalaitteista lanta-alustoille tulee estää.

Lannan ja virtsan varastointi, käsittely ja kuljetus

3. Lanta tulee poistaa häkkien alta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Lannanpoisto on tehtävä ajankohtana, jolloin varjotalojen välit ovat kuivia ja kantavia. Lanta tulee poistaa huolellisesti siten, että sitä ei pääse maahan tai ympäristöön. Lanta-alustoilla tulee käyttää riittävästi kuivikkeita, erityisesti turvetta. Kuivikkeita tulee lisätä aina lannanpoistojen yhteydessä ja vähintään kerran myös lannanpoistojen välillä. Kuivikekerroksen paksuus tulee kuivikkeita lisättäessä olla vähintään 15 cm.
4. Tarhalla muodostuva lanta (noin 2 200 m³ vuodessa sisältäen kasvustarhoilla muodostuvan lannan) tulee kompostoida tarha-alueella sijaitsevalla tiivispohjaisella noin 2 500 m²:n kompostointialustalla hakemuksen mukaisesti. Vaihtoehtoisesti kompostointialustan rakenne tulee korjata siten, että se täyttää maa- ja metsätalousministeriön rakentamismäärä-

ysten ja – ohjeiden (MMM-RMO-C4) mukaiset kuivalantalan rakennevaatimukset ja lantalan varastointitilavuus on vähintään 2 200 m³. Mahdollisista lannan varastointiin tai käsittelyyn liittyvistä muutoksista tulee ilmoittaa tarhan ympäristöasioiden valvojalle Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen vähintään kuukausi ennen muutosta.

Lannan ja suotovesien pääsy kompostointialustalta/lantalasta ympäristöön tulee estää reunoilla ja pohjan muotoiluilla. Tarvittaessa valumia ympäristöön tulee estää imeyttämällä nesteet turpeeseen. Kompostointialustan/lantalan suotovedet tulee johtaa kokoojakaivoihin ja edelleen puhdistamoon tai erillisiin umpisäiliöihin. Kompostointialustalta/lantalasta tulee poistaa mahdollisimman pian puhdas lumi, etteivät sulamisvedet haittaa puhdistamon toimintaa.

5. Toiminnanharjoittajan on huolehdittava, että kompostointiprosessi tapahtuu kompostoitumisen onnistumisen kannalta parhaissa olosuhteissa. Kompostin seosaineiden määrä on oltava riittävä ja niiden laatu sellainen, että optimaalinen kompostoituminen on mahdollista. Kompostoitavan seoksen kuiva-ainepitoisuus tulee olla vähintään 40%. Uusien kompostiaumojen alle on levitettävä vähintään 20 cm turvetta siten, että turvepatja ulottuu vähintään 50 cm auman ulkopuolelle. Kompostoitu lanta on pidettävä erillään käsittelemättömästä lannasta.
6. Kompostointiauma tulee peittää esimerkiksi noin 5 cm paksuisella turvekerroksella. Lämpövaiheen jälkeen komposti tulee peittää lisäksi lämpöä eristävällä ja sateen pitävällä peitteellä. Kompostointiauman riittävästä hapensaannista on kuitenkin huolehdittava.

Kompostin jälkikypsytysvaiheenkin on tapahduttava tiivispohjaisella kentällä, josta suotovesien pääsy ympäristöön voidaan estää.

7. Toiminnanharjoittajien on nimettävä kompostin asianmukaista hoitoa ja tarkkailua varten vastaava hoitaja, jonka nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle 30.6.2014 mennessä. Mikäli vastaavan hoitajan yhteystiedot muuttuvat, muutoksesta on viipymättä ilmoitettava em. viranomaisille. Luvansaajien on huolehdittava vastaavan hoitajan asiantuntemuksesta kompostointiin liittyen.

Mikäli kompostoinnissa tai kemiallisen puhdistamon toiminnassa on ongelmia, esimerkiksi lupamääräyksen 17 mukaiset puhdistetun veden raja-arvot ylittyvät, valvoja voi määrätä kompostointialustan muutettavaksi lantalaksi ja/tai suotovedet johdettavaksi erilliseen umpisäiliöön puhdistamoon johtamisen sijasta.

8. Vesitiiviillä lanta-alustoilla varustettujen varjotalojen (varjotalot nro 27-38 ja rakennettavat varjotalot nro 61-89) alta kerättävä virtsa ja suotovedet tulee johtaa vesitiiviisiin ja kiinteällä katteella katettuihin umpisäiliöihin, joiden tilavuus vastaa 12 kk:n varastointitilavuutta. Umpisäiliöiden tilavuuden tulee olla vähintään 1 m³/100 varjotalometriä.

9. Kompostointialusta/lantala ja mahdolliset suotovesien umpisäiliöt sekä umpisäiliöt, joihin kerätään vesitiiviiltä lanta-alustoilta virtsaa, on tyhjentävä perusteellisesti vähintään kerran vuodessa. Mahdolliset puutteet lantavaraston ja umpisäiliöiden rakenteissa on korjattava välittömästi.
10. Lanta ja virtsa tulee kuormata tiiviillä alustalla ja kuljettaa tiiviillä kuljetuskalustolla siten, ettei niitä joudu ympäristöön eikä kuljetuksesta aiheudu kohtuutonta rasiutusta naapureille. Mikäli kuljetusreitille pääsee putoamaan lantaa/virtsaa, kuljetukset tulee keskeyttää ja likaantuneet alueet puhdistaa välittömästi.

Lannan ja virtsan hyödyntäminen

11. Lanta sekä vesitiiviiltä lanta-alustoilta kerätty virtsa tulee hyödyntää ensisijaisesti pellolla lannoitteena. Levitykseen soveltuvaa peltoalaa tulee olla jatkuvasti käytössä hakemuksen mukaiseen toimintaan **vähintään 220 hehtaaria**. Peltopinta-alassa tulee myös ottaa huomioon talousvesikaivojen, valtaojien ja vesistöjen varsille jätettävien suojavyöhykkeiden vaatimat pinta-alat.

Lantaa ja virtsaa voidaan toimittaa myös laitokseen, jolla on ympäristöluopa niiden vastaanottoon. Tällöin on ennen luovutusta esitettävä valvontaviranomaiselle voimassa oleva luovutussopimus. Sopimuksesta tulee käydä ilmi sopijaosapuolten lisäksi ainakin luovutettavan lannan/virtsan määrä (m³) ja sopimuksen kesto.

Mahdollisista lannan tai virtsan käsittelyyn liittyvistä muutoksista tulee ilmoittaa hyvissä ajoin (vähintään kuukausi ennen muutosta) valvontaviranomaiselle.

12. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa yli 500 m etäisyydellä tarha-alueesta sijaitsevien lannan/virtsan levityspeltojen osalta levityssuunnitelma tiedoksi Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvontaviranomaiselle 31.3.2015 mennessä. Suunnitelmassa tulee esittää levitysalojen sijainnit, levitystekniikka, levitysjankohdat, suojavyöhykkeet pohjavesien, vesistöjen ja talousvesikaivojen suojaamiseksi sekä toimenpiteet naapurustolle aiheutuvan hajuhaitan vähentämiseksi. Suunnitelmaan on liitettävä myös kopiot uusista tai muuttuneista peltojen vuokrasopimuksista ja lannan levityssopimuksista. Lannanlevityssuunnitelmassa tapahtuvat muutokset on vuosittain 31.3. mennessä toimitettava tiedoksi valvontaviranomaiselle.

Suunnitelma on laadittava siten, että

- Lannan/virtsan peltolevityksessä noudatetaan maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamista koskevan valtioneuvoston asetuksen (931/2000) määräyksiä. Toiminnanharjoittajan on huomioitava myös Kauhavan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset, mikäli ne ovat lannan/virtsan levitysalueilla voimassa. Lannan/virtsan levityksessä tulee huomioida myös maaperän viljavuus, viljeltävien kasvien ravinnetarve sekä lannan/virtsan typpi- ja fosforipitoisuus.

- Lannan/virtsan levitystä
 - ei suoriteta lumipeitteiseen, routaantuneeseen tai veden kyllästämään maahan eikä 15.10. - 15.4. välisenä aikana.
 - lantaa/virtsaa levitetään syksyllä enintään 15.11. asti ja levitys aloitetaan keväällä aikaisintaan 1.4., jos maa on sula ja kuiva niin, että valumia vesistöön ei tapahdu eikä pohjamaan tiivistymisvaaraa ole
 - lantaa/virtsaa ei levitetä nurmik kasvuston pintaan 15.9. jälkeen eikä sitä käytetä toistuvasti kevättulvien alle jäävillä peltoalueilla perustettavaa kasvustoa lukuun ottamatta 1.10. - 15.4. välisenä aikana
 - lantaa/virtsaa ei käytetä viisi metriä lähempänä vesistöä ja seuraavan viiden metrin leveydellä lietteen pintalevitystä ei tehdä, jos pelton kaltevuus ylittää kaksi prosenttia, lietteen pintalevitystä ei suoriteta pelloilla, joiden keskimääräinen kaltevuus ylittää 10 %
- Talousvesikaivojen ympärille jätetään vähintään 30-100 metriä leveää lannalla/virtsalla käsittelemätön vyöhyke.
- Pohjavesialueilla sijaitseville pelloille ei levitetä virtsaa, pesuvesiä tai muutakaan nestemäistä orgaanista lannoitetta ellei toiminnanharjoittaja maaperätutkimusten tai muiden vastaavien luotettavien selvitysten perusteella osoita, että siitä ei aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Kuivalantaa ei saa levittää pohjavesialueen varsinaiselle muodostumisalueelle, mutta levitys on sallittua pohjavesialueen ulkorajan ja pohjavesialueen varsinaisen muodostumisalueen väliin sijoituville pelloille, kun levitys tapahtuu keväällä ja kuivalanta mullataan välittömästi. Kasvinsuojeluaineita käytettäessä tulee varmistaa, että tuotteet soveltuvat pohjavesialueen viljelyyn.

Toiminnanharjoittajan tulee varmistaa, että lannan/virtsan vastaanottajat ovat tietoisia siitä, mitä levityksestä on määrätty maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamista asetuksessa tai sen korvaavassa asetuksessa.

13. Lannan levitys tulee hoitaa siten, että naapureille ei aiheuteta kohtuutonta hajuhaittaa. Muualle kuin kasvustoon levitettävä lanta ja virtsa tulee mullata tai pelto kyntää mahdollisimman pian, viimeistään vuorokauden kuluessa levityksestä.

Valumavesien käsittely

14. Tarha-alueen ulkopuolisten vesien pääsy tarha-alueelle tulee estää ympäröivillä. Uusi tarha-alue tulee salaojittaa. Toiminnanharjoittajan tulee huolehtia, että koko tarha-alueen salaojat toimivat ja että valumavedet maanvaraisten varjotalojen alueelta saadaan ohjattua kemialliseen puhdistamoon.
15. Laajennusalueen valumavedet tulee johtaa ulos tarha-alueelta siten, että tarvittaessa luotettava näytteenotto turkistarhan valumavesistä on mahdollista. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä valumavesien laatua tarkkailtavaksi tarha-alueelta ulos johdettavasta vedestä otettavin näyttein (Kok. P, Kok. N, BOD₇ATU).

16. Maanvaraisten varjotalojen (nrot 1-25 ja 50-59) alueelta on johdettava valumavedet tiivispohjaisen tasausaltaan (tilavuus noin 200 m³) kautta käsiteltäväksi kemialliseen puhdistamoon. Tasausaltaaseen kertyvää kiintoainesta ei saa ohjautua puhdistamoon.

Tasausallas on tyhjennettävä kiintoaineksesta vähintään kahden vuoden välein ja tyhjennyssäiliö vähintään kahdesti vuodessa. Kiintoainesta voidaan käyttää lannoitteena pellolla tai toimittaa laitokseen, jolla on ympäristölupa vastaanottaa ja käsitellä ko. jätettä.

17. Puhdistetun valumaveden kokonaisfosforipitoisuuden tulee olla vuosikeskiarvona enintään 2,0 mg/l ja biologisen hapenkulutuksen BHK_{7ATU} enintään 50 mg O₂/l. Biologisen hapenkulutuksen tavoitearvo on enintään 20 mg O₂/l. Mikäli kaksi peräkkäistä puhdistetun veden mittaustulosta saman parametrin, kokonaisfosforin tai kemiallisen hapenkulutuksen, osalta ylittävät annetut tavoitearvot, tulee toiminnanharjoittajan esittää viipymättä valvontaviranomaiselle tarkistettavaksi suunnitelma valumavesien käsittelyn tehostamisesta tai puhdistettavien vesien määrän pienentämisestä esim. johtamalla kompostointialustan suotovedet erilliseen säiliöön.

Kemiallista puhdistamoa on huollettava siten, että se toimii suunnitellulla tavalla ja että asetetut jätevesien käsittelyvaatimukset saavutetaan. Puhdistustehoa on tarkkailtava lupamääräyksen 33 mukaisesti.

Jätevesien varastointi ja käsittely

18. Rehusiilojen alla tulee olla vesitiivis alusta, esim. betonialusta. Rehusiilojen ja rehunjakolaitteiden pesuvedet on johdettava erillisiin tiiviisiin katettuihin umpisäiliöihin siltä osin kun niitä ei johdeta rehun joukkoon. Umpisäiliöt on tyhjennettävä säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa ja jätevedet toimitettava laitokseen, jolla on ympäristölupa vastaanottaa ja käsitellä kyseistä jätettä. Kaikkien ulkona sijaitsevien rehusiilojen tulee olla varustettuja vesitiiviillä alustalla ja umpisäiliöllä 30.9.2014 mennessä.
19. Huoltorakennuksen käymäläjätevedet ja harmaat vedet tulee johtaa saostuskaivojen kautta tarha-alueella sijaitsevaan kemialliseen puhdistamoon. Vaihtoehtoisesti sosiaalitalojen jätevedet voidaan johtaa erilliseen umpisäiliöön ja toimittaa lietteet riittävin väliajoin kaupungin jätevedenpuhdistamolle tai muulle laitokselle, jolla on ympäristölupa vastaanottaa kyseisiä jätteitä.

Jätteet

20. Toiminta tulee järjestää niin, että tarhalla syntyy mahdollisimman vähän jätettä. Toiminnassa muodostuvien jätteiden varastointi ja niiden kuljetus käsittelyyn tai loppusijoituspaikkaan on järjestettävä siten, ettei varastoinnista tai kuljetuksesta aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, haju- tai terveyshaittaa tai maaperän, pinta- tai pohjaveden pilaantumisvaaraa tai muuta haittaa tai vaaraa ympäristölle.

21. Hyötykäyttöön soveltuvat jätteet kuten paperit, pahvit, metallit, lasit ja energijäte on kerättävä erikseen ja toimitettava ensisijaisesti hyötykäyttöön Pohjanmaan jätelautakunnan jätehuoltomääräysten mukaisesti. Hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet tulee toimittaa hyväksyttävään keräyspaikkaan alueen jätehuoltomääräysten mukaisesti.
22. Jäteöljyt ja muut vaaralliset jätteet on varastoitava katetussa tiivispohjaisessa varastossa, josta mahdolliset valumat voidaan kerätä talteen. Vaaralliset jätteet, kuten jäteöljyt, öljynsuodattimet, akut ja loisteputket, tulee toimittaa asianmukaisesti pakattuina Ekorosk Oy:n hyötykäyttöasemalle tai muuhun vastaanottoonpaikkaan, jolla on ympäristölupa ottaa vastaan vaarallisia jätteitä. Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa keskenään.
23. Mikäli ketut nahkotaan tarhalla, kaavintarasva ja rasvainen kaavintapuru tulee varastoida tiiviissä reunallisessa kontissa/säiliössä siten, että sadeveden pääsy sinne on estetty.

Eläinten ruhot ja muut eläinjätteet kuin polttoon menevät lupamääräyksessä 26 eriteltyt kokonaiset eläinten raadot tulee varastoida vesitiiviistä materiaalista rakennetussa reunallisessa varastossa tai erillisessä vesitiivistä materiaalia olevassa kontissa. Sadeveden pääsy ruhoalustaan tulee estää katoksella tai muulla vastaavalla järjestelyllä. Eläinjätteen varastoinnista ei saa aiheutua terveyshaittaa, hajuhaittaa taikka epäsiisteyttä.

24. Eläinten ruhot, mahdollinen kaavintarasva ja rasvainen kaavintapuru sekä muut eläinjätteet kuin polttoon menevät kokonaiset eläinten raadot tulee toimittaa mahdollisimman nopeasti käsiteltäväksi laitokseen, jolla on ympäristölupa vastaanottaa ja käsitellä kyseisiä jätteitä. Eläinjätettä tai muutakaan jätettä ei saa haudata. Tarhalla ei saa polttaa muita jätteitä kuin lupamääräyksessä 26 eriteltyjä kokonaisia eläinten raatoja.

Nahkontakauden aikana ruhot tulee toimittaa tarhalla käsittelyyn vähintään kerran viikossa ja lämpimänä aikana vähintään kaksi kertaa viikossa. Kaikki ruhot tulee toimittaa pois tarhalla helmikuun loppuun mennessä.

25. Jätevesiä ja jätettä kuljettavan henkilön tulee olla rekisteröitynyt ELY-keskuksen ylläpitämään jätteen ammattimaista kuljettamista koskevaan rekisteriin.

Kuolleiden eläinten polttaminen

26. Hakemuksen mukaisessa ja kunnaneläinlääkärin hyväksymässä Lumita Oy:n ja Artomas Oy:n yhteisellä päätarhalla sijaitsevassa polttolaitoksessa saa polttaa Lumita Oy:n ja Artomas Oy:n kasvatustarhoilla ja yhteisellä päätarhalla itsestään kuolleita ja terveydellisistä syistä lopetettuja kokonaisia eläinten raatoja yhteensä enintään 1,2 tonnia vuodessa.

Mikäli raatoja kuljetetaan päätarhalle polttavaksi kasvatustarhoilta, raadot on siirrettävä suljetussa/peitettyssä, tiiviissä kuljetusastiassa tai ajoneuvossa polttoon. Säiliöt ja kuljetusvälineet on puhdistettava, pestävä ja desinfioitava jokaisen käyttökerran jälkeen.

Kuolleet eläimet tulee polttaa välittömästi tai varastoida ennen polttoa kylmäkontissa tai muussa vastaavassa tiiviissä ja suljetussa kylmävarastotilassa. Raatojen säilyttäminen polttouunissa ennen polttoa on kielletty. Polttolaitos tulee lukita käyttökertojen välillä.

27. Polttolaitoksella tulee olla myös toimivaltaisen viranomaisen (kunnan eläinlääkäriin) hyväksyntä. Kopio hyväksymispäätöksestä tulee toimittaa tiedoksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen tarhan ympäristöasioiden valvojalle 31.5.2014 mennessä, ellei sitä ole toimitettu jo aiemmin.

Uunin täytössä, polttolaitteen lämpötilan ja polton viipymän säädössä sekä huollossa on noudatettava valmistajan ohjeita. Nahoituskauden ulkopuolella itsestään kuolleiden eläinten polttamisessa tulee lisäksi noudattaa Eviran lausunnossa ja kunnaneläinlääkäriin hyväksymispäätöksessä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa N:o 1069/2011 ja sen täytäntöönpanosta annetussa komission asetuksessa N:o 142/2011 annettuja määräyksiä.

28. Polttouunissa käytettävä lämpömittari on pidettävä aina käyttökunnossa. Savukaasujen lämpötilaa on seurattava jokaisen polttotapahtuman yhteydessä, jotta polttotapahtuman voidaan todeta täyttävän polttolämpötilalle annetut lupamääräykset. Lämpötila on mitattava uunin sisäseinän läheisyydestä tai muusta toimivaltaisen viranomaisen ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristöasioiden valvojan hyväksymästä palamiskammion edustavasta kohdasta.

Polttolaitoksessa polttoprosessissa syntyvän kaasun lämpötilan on nousetava palamisen aikana epäedullisimmissakin olosuhteissa kahdeksi sekunniksi 850 asteeseen tai 0,2 sekunniksi 1 100 asteeseen.

Mikäli lämpötilamittauksen perusteella todetaan, että polttolaitoksella ei saavuteta 850°C:een lämpötilaa kahdeksi sekunniksi tai 1 100°C:een lämpötilaa 0,2 sekunniksi tai mikäli raatojen polttamisesta aiheutuu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, mikä olennaisesti poikkeaa ennakolta arvioidusta, tulee itsestään kuolleet eläimet toimittaa vastaanottajalle, jolla on voimassaoleva ympäristölupa kyseisten eläinjätteiden käsittelemiseen.

29. Raatojen poltossa syntyvä tuhka on kuljetettava ja varastoitava suljetuissa säiliöissä tai muuten niin, että sen leviäminen ympäristöön estetään. Toiminnasta muodostuva tuhka tulee toimittaa käsiteltäväksi laitokseen, jolla on ympäristölupa ottaa vastaan ja käsitellä kyseistä jätettä. Tuhkaa voi levittää myös lannoitteeksi toiminnanharjoittajien omille pelloille. Epätäydellisesti palaneet raadot on poltettava uudelleen.

Polttolaitoksen toiminnasta on pidettävä kirjaa lupamääräyksessä 34 ilmenevällä tavalla.

Kemikaalien ja polttonesteiden varastointi

30. Kemikaalien ja polttoaineiden säilytykseen käytettävien säiliöiden tai astioiden tulee olla kannellisia ja niiden päällä tulee lukea mitä kemikaalia säiliö tai astia sisältää. Kemikaalit tulee säilyttää lukituissa tiloissa.
31. Mikäli tarha-alueella on ulkotiloihin sijoitettuja maanpäällisiä polttonestesäiliöitä, niiden tulee olla kaksoisvaippasäiliöitä tai sijoitettuna suojaaltaaseen siten, että mahdolliset vuodot eivät pääse maaperään. Sadeveden pääsy suoja-altaaseen tulee estää katoksella tai muulla vastaavalla järjestelyllä tai suoja-altaat tulee varustaa öljynerotuskaivoon johtavalla tyhjennysputkella. Polttonestesäiliöt tulee olla varustettuna myös ylitäytön estävällä järjestelmällä ja laponestolaitteella tai muilla vastaavilla laitteilla.

Itsestään kuolleiden eläinten polttoon tarkoitetun polttolaitoksen tarvitsema polttoaine on varastoitava polttoainekontin polttoainesäiliössä.

Toiminnan tarkkailu ja raportointi

32. Yleinen tarkkailu

Lantalan, umpisäiliöiden, valumavesien käsittelyjärjestelmän, polttolaitoksen ja juomalaitteiston kuntoa tulee tarkkailla riittävän usein. Mikäli rakenteissa tai laitteissa havaitaan vaurioita tai toimintaongelmia, jotka voivat johtaa päästöjen tai haittojen syntymiseen, on ne välittömästi korjattava.

33. Kemiallisen puhdistamon toiminnan tarkkailu

Valumavesien käsittelyjärjestelmän puhdistustehoa on tarkkailtava vähintään kahdesti vuodessa (keväisin ja syksyisin) otettavin vesinäyttein. Näytteet on otettava sekä kemialliseen puhdistamoon tulevasta että lähtevästä, käsitellystä vedestä. Näytteistä on määritettävä kokonaisfosfori, kokonaistyyppi ja biologinen hapenkulutus (BOD_{7ATU}). Myös näytteenottohetken virtaama tulee arvioida. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa näytteenottokertojen määrää ja analysoitavia parametrejä. Näytteet tulee ottaa joko sertifioitu näytteenottaja tai muu ulkopuolinen henkilö, jolla on koulutus näytteenottoon. Vesinäytteet tulee tutkia akkreditoidussa laboratoriossa. Analyysitulokset on lähetettävä tiedoksi kerran vuodessa Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen valvontaviranomaiselle sekä Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

34. Polttolaitos

Toiminnanharjoittajan tulee pitää kirjaa jokaisesta polttotapahtumasta. Polttotapahtuman yhteydessä on kirjattava muistiin päivämäärä, eläinten paino, polton kesto, polton aikana saavutettu maksimilämpötila ja viipymä lämpötilassa, syntyvän tuhkan määrä ja käsittely sekä mahdolliset polton aikana ilmenneet ongelmat, häiriöt tai muut poikkeavuudet.

Yksittäisiä polttotapahtumia koskeva kirjanpito tulee pyydettyäessä esittää valvontaviranomaiselle (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus).

35. Lanta-analyysit

Pellolla lannoitteena käytettävästä lannasta ja virtsasta tulee tehdä lanta-analyysi kokonaistypen (kok N), liukoisen typen (liuk N), kokonaisfosforin (kok P) ja liukoisen fosforin (liuk P) määrittämiseksi vähintään viiden vuoden välein.

36. Kirjanpito

Toiminnanharjoittajan tulee pitää kirjaa turkistarhan toiminnasta. Kirjanpidosta tulee ilmetä seuraavat vuositiedot:

- siitoseläinmäärä ja kokoniseläinmäärä
- tarhalta muualle kasvatukseen siirrettyjen pentujen määrä (kpl/vuosi, toimituspaikka)
- lanta- ja virtsamäärä (m^3 /vuosi), lannan poistoajankohdat ja toimituspaikat/vastaanottajat
- uudet tai muuttuneet lannan levitykseen käytettävät peltoalat
- umpisäiliöiden ja jätevesisäiliöiden tyhjennysmäärät (m^3 /vuosi) ja tyhjennyskerrat, ajankohdat ja toimituspaikat/vastaanottajat
- turkiseläinruhojen (kpl/vuosi), rasvan ja rasvaisen kaavintapurun määrät (t/vuosi) ja toimituspaikat/vastaanottajat
- itsestään kuolleiden eläinten määrät ja toimituspaikat, mikäli niitä ei ole poltettu omassa polttolaitoksessa
- itsestään kuolleiden eläinten polttolaitoksen käyttökertojen lukumäärä (kpl/vuosi) ja polttolaitoksen käyttötuntien määrä (h/vuosi)
- omassa polttolaitoksessa poltettujen kuolleiden eläinten määrä ja raatojen polttopäivämäärät, yhteenveto polttoaikana saavutetuista maksimilämpötiloista ja viipymästä maksimilämpötilassa, poltossa syntyneen tuhkan määrä ja toimituspaikka
- puhdistamon toimintaa kuvaavien vesinäytteiden analyysitulokset
- lanta- ja virtsa-analyysin tulokset
- tiedot häiriötilanteista tai muista poikkeuksellisista tilanteista

Toimintaa koskevat tiedot (vuosiraportti) tulee lähettää **vuosittain helmikuun loppuun mennessä** Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukseen, ellei valvontaviranomainen toisin määrää. Vuosiraportti tulee laatia käyttämällä sähköistä järjestelmää (ItellaTYVI –järjestelmä, www.tyvi.fi tai vastaava järjestelmä valvontaviranomaisen ohjeen mukaan).

Muut määräykset

37. Tarha-alueen laajennusosa on aidattava tai varjotalot on rakennettava pakovarmoiksi. Myös olemassa olevalta varjotaloalueelta on estettävä eläinten karkaaminen ympäristöön. Haittaeläinten esiintymistä tulee ehkäistä riittävällä turkistarha-alueen siisteydellä ja puhtaudella sekä rehun asiallisella varastoinnilla ja jakelulla. Haittaeläimiä, kuten hiiriä ja rottia, on torjuttava tarvittaessa.
38. Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä aiheuttamiensa ympäristövaikutusten vähentämismahdollisuuksista ja seurattava parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymistä ja varauduttava sen käyttöönottoon. Jos päästöjä voidaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittämi-

sen vuoksi vähentää ilman kohtuuttomia kustannuksia, voidaan lupapäätöstä vaatia muutettavaksi.

Toiminnan muutokset ja poikkeukselliset tilanteet

39. Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa turkistarhan toiminnassa tapahtuvista olennaisista eläinmääriin, tuotantoon tai ympäristön pilaantumisriskiin liittyvistä muutoksista, toiminnan lopettamisesta tai toiminnanharjoittajan vaihtumisesta hyvissä ajoin ennen toimenpiteisiin ryhtymistä valvontaviranomaiselle. Mikäli toiminta muuttuu tai olennaisesti laajenee, on toiminnalle haettava uusi ympäristölupa.
40. Mahdollisista häiriöistä tai poikkeuksellisista tilanteista, jotka ovat aiheuttaneet tai saattavat aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaittoja, on välittömästi ilmoitettava Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen valvontaviranomaiselle ja Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Toiminnanharjoittajan on heti ryhdyttävä toimenpiteisiin haitallisten vaikutusten poistamiseksi sekä poikkeuksellisten tilanteiden uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Käyttöönottoilmoitus

41. Toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa valvontaviranomaiselle uusien varjotalojen käyttöönottoajankohta viimeistään 30 vrk ennen käyttöönottoa.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain 41 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupa myönnetään, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa 1) terveystahtaa, 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, 3) ympäristönsuojelulain 7-9 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella, tai 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta. Pykälän 2 momentin mukaan toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään. Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja, että pilaantumista voidaan ehkäistä.

Eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan muun muassa kiinteistöä tai rakennusta ei saa käyttää siten, että naapurille, lähitöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, kuten esimerkiksi pö-

lystä, hajusta tai melusta. Saman lainkohdan toisen momentin mukaan on rasituksen kohtuuttomuutta arvioitaessa otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen ajankohta sekä muut vastaavat seikat.

Ympäristönsuojelulain 43 §:n 1 momentin mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi muun muassa päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, jätteistä sekä niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä. Ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentin mukaan luvassa on muun muassa annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen ja jätehuollon sekä toiminnan vaikutusten tarkkailusta.

Lupaharkinta ja ratkaisun perustelut

Aluehallintovirasto myöntää ympäristöluvan, koska hakemuksen mukaisen turkistarhan toiminta sekä itsestään kuolleiden eläinten polttaminen voidaan järjestää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimusten mukaisesti kun otetaan huomioon annetut lupamääräykset.

Ottaen huomioon suojaetäisyydet nykyisestä ja rakennettavasta tarha-alueesta lähimpiin naapureiden asuinrakennuksiin, turkistarhan sijaintipaikan ympäristön, turkistarhan eläinmäärän ja annetut lupamääräykset, toiminta ei todennäköisesti aiheuta terveyshaittaa, naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta tai ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Turkistarhatoiminta kyseisellä paikalla täyttää luvan myöntämisen edellytykset, mikäli annettuja lupamääräyksiä noudatetaan. Ympäristöluvan myöntäminen ei edellytä, että toiminta olisi täysin hajutonta tai haitatonta.

Ympäristölupa on myönnetty enintään 4 400 siitosnaarasketulle pentuineen kuitenkin siten, että tarhan kokonaiseläinmäärä on enintään 30 132 kettua. Kettuarjotaloja saa olla yhteensä enintään 64 kpl ja niiden yhteispituus saa olla enintään 8 247,2 metriä. Kettuhalleja saa olla enintään 4 kpl ja kettuhalleissa olevien häkkirivien yhteispituus saa olla enintään 2 520 metriä.

Ratkaisussa on huomioitu hakemuksessa esitettyjen kettuarjotalojen yhteispituus, niihin laskennallisesti mahtuvien enimmäissiitosnaaraiden määrä ja niiden tuottama laskennallinen enimmäispentutulos vuodessa (7,0 pentua/siitosnaaraskettu kun huomioitu myös hakijoiden kasvatustarhoille vietävät pennut) sekä häkkien tilavaatimukset. Toiminnassa tulee huomioida lisäksi eläinsuojelulainsäädännön mukaiset tilavaatimukset.

Lupamääräysten perustelut

Varjotalojen rakenteet (lupamääräykset 1-2)

Varjotalojen lanta-alustojen riittäväillä korotuksilla, varjotaloihin asennetuilla riittävän pitkillä räystäillä tai räystäskouruilla sekä uusien varjotalojen vesitiiviillä lanta-alusratkaisuilla ja vesitiiviillä umpisäiliöillä varmistetaan, että sade- ja sulamisvedet eivät pääse kosketuksiin lannan kanssa ja että lanta-alustoilta ei pääse tapahtumaan ympäristökuormitusta maaperään tai pohja-

veteen. Eläinten automaattijuotolla vähennetään lanta-alustalle tippuvan veden määrää ja siten jätevesikuormitusta. Varjotalojen rakenteelliset määräykset perustuvat maa- ja metsätalousministeriön rakentamista koskeviin määräyksiin ja ohjeisiin, joilla vähennetään toiminnasta aiheutuvaa ympäristökuormitusta.

Lannan ja virtsan varastointi, käsittely ja kuljetus (lupamääräykset 3-10)

Poistettaessa lanta lanta-alustoilta säännöllisesti ja käyttämällä riittävästi kuivikkeita, erityisesti turvetta, vähennetään ilmaan ja maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin kohdistuvaa kuormitusta.

Lannan varastointilavuuden tulee vastata 12 kuukauden laskennallista varastotilavuutta valtioneuvoston asetuksen (931/2000) mukaisesti. Luvan mukainen eläinmäärä tuottaa laskennallisesti lantaa noin 2 200 m³ vuodessa (0,5 m³/kettunaaras pentuineen) ympäristöministeriön työryhmän ehdottaman turkistarhauksen ympäristönsuojeluohjeen (31.5.2000) mukaan.

Ympäristöministeriön (v. 2010) julkaiseman kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen ja turkistarhauksen ympäristönsuojeluohjeen mukaan kompostointialustan ohjeellinen pinta-ala (m²) lasketaan 0,6 x lantamäärä (m³) eli hakemuksen mukaisella lantamäärällä sopiva pinta-ala on 1 320 m². Hakija on esittänyt hakemuksessa lannan kompostointialustan pinta-alaksi noin 2 500 m², mikä on riittävä myös jälkikompostointiin ja kuormaukseen. Kompostointialustan rakenteet tulee olla vesitiivistä materiaalia maaperän, pinta- ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisemiseksi. Kompostointialustalla tulee olla vähintään metrin korkuinen reuna maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten ja -ohjeiden (RMO-C4) mukaisesti. Tarha-alueen kompostointialustalla on kaksi 1,3 metrin korkuista reunaa.

Mikäli lantaa ei kompostoida, niin lanta tulee varastoida asianmukaisessa lantalassa. Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten ja -ohjeiden (MMM-RMO-C4) mukaan tiivistä materiaalista (vähintään K30-2 luokan betonia) rakennetussa kuivalantalassa tulee olla kolme vähintään 0,5 metrin korkuista seinää, vähintään 0,5 metrin korkuinen ajoluiska ja edessä tiivispohjainen (betonia tai asfalttia) kuormausalue.

Kompostointialustalle/lantalaan kertyvät nesteet tulee johtaa puhdistamoon tai vesitiiviiseen umpisäiliöön valumien estämiseksi ympäristöön. Kun kompostointialustalta/lantalasta poistetaan lumi, sulamisvedet eivät lisää puhdistettavan veden määrää eivätkä laimenna ravinnepitoisuutta.

Turkistarhauksen ympäristönsuojeluohjeen mukaan on suositeltavaa, että lantaa kompostoitaessa seosaineita on vähintään puolet lannan määrästä. Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräysten ja -ohjeiden (MMM-RMO-C4) mukaan kuivikelantaa, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 40%, voidaan kompostoida kompostointialustalla. Määräämällä turvepatjat kompostointiaumojen alle vähennetään aumoista kompostointialustalle joutuvaa jätevesimäärää. Kompostiauman peittäminen estää kompostin kuivumisen ja kastumisen, vähentää ravinnehävikkejä, varmistaa tasaisen maatumisen pintaan asti ja estää rikkaruohottumisen. Kompostin hapensaantia voidaan lisätä esim. ilmastuksella tai kääntelemällä kompostia. Kompostointiaumojen huolellinen hoitaminen on tarpeen riittävän hygieenisyyden ja kyp-

syyden saavuttamiseksi sekä ravinne päästöjen pienentämiseksi. Määräys kompostoinnista vastaavan henkilön yhteystietojen ilmoittamisesta on annettu valvonnallisista syistä.

Kompostointialustan/lantalan ja umpisäiliöiden tyhjentämistä koskevat määräykset on annettu varastojen ylitäytymisen estämiseksi ja samalla voidaan tarkistaa säiliöiden rakenteiden kunto.

Lannan ja virtsan hyödyntäminen (lupamääräykset 11-13)

Lannan ja virtsan levitystä koskevat määräykset perustuvat valtioneuvoston asetukseen (931/2000). Lannan levittämistä koskeva lupamääräys on tarpeen ylilannoituksen ja ravinteiden huuhtoutumisriskin välttämiseksi. Pohjavesialuetta koskevat määräykset on annettu pohjavesien pilaantumisen estämiseksi. Peltopinta-alatarve on yksi peltohehtaari 20 siitosnaaraskettua kohden. Toiminnanharjoittaja on esittänyt hakemuksessa riittävästi lannan/virtsan levitysalaa.

Toiminnanharjoittaja on veloitettu esittämään lannan/virtsan levityssuunnitelma valvontaviranomaiselle, koska hakemuksiin liitettyjen peltokarttojen perusteella valtaosa (yli 99 %) lannan/virtsan levityspelloista sijaitsee vähintään 500 metrin etäisyydellä tarha-alueesta.

Valumavesien käsittely (lupamääräykset 14-17)

Määräämällä sekä olemassa oleva että rakennettava uusi tarha-alue ympäröijä- ja varjotalojen välit salaojitettaviksi vähennetään turkistarhauksesta vesistöön kohdistuvaa kuormitusta. Tarha-alueen valumavedet tulee johtaa ulos tarha-alueelta näytteenoton mahdollistavalla tavalla, jotta valvontaviranomainen voi tarvittaessa määrätä otettavaksi näytteitä toiminnan ympäristövaikutusten selvittämiseksi.

Maanvaraisten varjotalojen alueelta valumavedet on johdettava tasausaltaan kautta puhdistamoon. Tasausallas tasoittaa puhdistamoon tulevaa virtaamaa ja jonkin verran laskeuttaa kiintoainesta. Tasausaltaan tulee olla tiivispohjainen, jotta valumavesien sisältämät ravinteet eivät kulkeudu pohja- tai pintavesiin. Hakijan vastineen mukaan tasausallas on kovapohjoisella savimaalla. Tasausallasta ja puhdistamoa on hoidettava niin, että puhdistuskyky säilyy.

Puhdistamalla maanvaraisten varjotalojen alueelta tulevat valumavedet ja huolehtimalla valumavesien käsittelyjärjestelmän kunnosta vähennetään turkistarhauksesta vesistöön kohdistuvaa kuormitusta. Huoltorakennuksesta puhdistamoon menevien harmaiden vesien ja käymäläjätevesien, yhteensä alle 50 m³ vuodessa (täydennys 10.4.2014), merkitys puhdistamon kuormittajana on vähäinen verrattuna maanvaraisen varjotaloalueen ja lantalan suoto-vesien kuormitukseen (vrt. puhdistamon mitoitus 100 m³/v). Puhdistetun veden kokonaisfosforipitoisuudelle ja orgaanisen aineksen pitoisuudelle asetetut raja-arvot ehkäisevät ympäristön pilaantumista.

Mahdollisen valvojalle toimitettavan valumavesien käsittelyn tehostamissuunnitelman tarkoituksena on löytää taloudellisesti ja teknisesti paras käytökelpoinen tapa käsitellä jätevedet tilanteessa, jossa kemiallisen puhdistamon puhdistusteho ei ole riittävä.

Jätevesien varastointi ja käsittely (lupamääräykset 18-19)

Määräys rehusilojen ja rehunjakolaitteiden jätevesien johtamisesta rehuun tai vesitiiviiseen katettuun umpisäiliöön ja edelleen laitokseen, jolla on ympäristölupa ottaa vastaan ja käsitellä jätevesiä, on annettu ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Sosiaalitulojen jätevesien käsittelyn tulee olla valtioneuvoston asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) mukaista 15.3.2016 mennessä.

Jätteet (lupamääräykset 20-25)

Jätehuoltoa koskevat määräykset on annettu, koska toiminnanharjoittaja on jätelain mukaan vastuussa jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä. Toiminnassa tulee noudattaa myös alueella voimassaolevia jätehuoltomääräyksiä.

Jätteitä kuljettavan tulee olla rekisteröitynyt ELY-keskuksen ylläpitämään jätetiedostoon, jolloin voidaan varmistaa, että jätteen kuljettamisessa noudetaan ympäristömääräyksiä.

Muiden kuin kokonaisten eläinraatojen polttoon sovelletaan valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta (151/2013). Kyseisten jätteiden poltto on kielletty, koska esitetty polttolaitos ei täytä em. asetuksen vaatimuksia.

Ruhojen ja muun eläinjätteen varastointivaatimuksia koskeva määräys on annettu terveys-, ympäristö- ja hajuhaittojen ehkäisemiseksi. Toimittamalla nahoituskaudella muodostuvat eläinten ruhot ja muut eläinjätteet laitokseen, jolla on ympäristölupa ottaa vastaan ja käsitellä ko. jätettä, estetään maaperän, pinta- ja pohjaveden pilaantuminen sekä rajoitetaan mahdollisten eläintautien leviämistä toiminnan ulkopuolelle ja tästä aiheutuvaa ihmisten tai eläinten terveyteen kohdistuvaa vaaraa.

Määräys kuolleiden eläinten lyhytaikaisesta välivarastoinnista ja välivarastointipaikasta on annettu, koska jätelain mukaan jätteiden käsittelystä tai varastoinnista ei saa aiheutua terveys-, ympäristö- tai hajuhaittaa eikä epäsiisyyttä.

Itsestään kuolleiden eläinten polttaminen (lupamääräykset 26-29)

Itsestään kuolleiden ja terveydellisistä syistä lopetettujen eläinten kokonaiset raatoihin ei sovelleta valtioneuvoston asetusta jätteen polttamisesta vaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettua komission asetusta (EU) N:o 142/2011. Edellä mainittujen asetusten mukaan kuolleet eläimet tulee toimittaa polttolaitokseen tai käsittelylaitokseen taikka polttaa tilalla asianmukaisella ja toimivaltaisen viranomaisen hyväksymällä laitteistolla, jossa polttoprosessissa syntyvän kaasun lämpötilan nousee kahdeksi sekunniksi 850 asteeseen tai 0,2 sekunniksi 1 100 asteeseen. Mainittuja lämpötiloja on pidettävä palamisen tehokkuuden ja puhtauden osalta riittävänä myös ympäristöhaittojen ehkäisyn kannalta, jos poltto tapahtuu riittävällä viipymällä ja happimäärällä.

Palamisen aikaisen savukaasun lämpötilan seurannalla voidaan varmistua polttolaitoksen todellisesta soveltuvuudesta turkiseläinten raatojen polttamiseen. Raatojen poltossa on noudatettava myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 1069/2011 valvonnasta vastaavan toimivaltaisen viranomaisen antamia määräyksiä.

Mikäli polttolaitos ei toimi annettujen määräysten mukaisesti tai kunnaneläinlääkäriin hyväksyntä peruutetaan, tulee toiminnanharjoittajan toimittaa kuolleet eläimet mahdollisimman nopeasti vastaanottajalle, jolla on ympäristölupa kyseisten eläinjätteiden käsittelemiseen.

Kemikaalien ja polttonesteiden varastointi (lupamääräykset 30-31)

Kemikaalien ja polttoaineiden varastointia koskeva lupamääräys on annettu maaperän, pinta- ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi. Polttokontissa on erillinen säiliö toiminnassa tarvittavaa polttoaineen varastointia varten.

Toiminnan tarkkailu (lupamääräykset 32-36)

Toiminnan yleistä tarkkailua koskeva määräys on annettu toiminnan ympäristövaikutusten ja – riskien vähentämiseksi. Säännöllisellä tarkkailulla varmistetaan laitteistojen ja muiden tilojen kunnosta ja mahdolliset vuodot ja viat voidaan korjata välittömästi.

Määräykset vesinäytteiden ottamiseksi valumavesien käsittelyjärjestelmästä ja tavoitepitoisuuksista on annettu toiminnasta aiheutuvan vesistökuormituksen vähentämiseksi ja haittojen ennaltaehkäisemiseksi.

Polttolaitoksen polttolämpötilan ja muu polton tarkkailu on tarpeen, jotta voidaan todentaa polttolaitoksen soveltuvuus turkiseläinten raatojen polttoon myös jatkossa.

Lannan ja virtsan ravinteiden määrittäminen perustuu nitraattiasetuksen (931/2000) vaatimukseen. Analyysien perusteella voidaan tarkastella levityspinta-alan riittävyyttä.

Turkistarhan toiminnasta edellytetty vuosittainen kirjanpito ja raportointi on tarpeen toiminnan valvomiseksi.

Muut määräykset (lupamääräykset 37-38)

Aitaamalla turkistarha-alue tai rakentamalla varjotalot pakovarmoiksi estetään tarhaeläinten karkailu ympäristöön, jossa ne voivat vahingoittaa luonnoneläimiä.

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi tietoinen toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista. Toiminnan ja ympäristön kannalta paras käyttökelpoinen tekniikka kehittyy vähitellen ja sitä tulee ottaa käyttöön, jos päästöjä tai jätteitä voidaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan vuoksi vähentää olennaisesti ilman kohtuuttomia kustannuksia.

Toiminnan muutokset ja poikkeukselliset tilanteet (lupamääräykset 39-40)

Ilmoituksella varmistetaan tiedonkulku valvontaviranomaiselle toiminnassa tapahtuvista muutoksista kuten laajentamisesta tai tuotantosuunnan muuttamisesta. Toiminnanharjoittajan on ilmoitettava myös muista valvonnan kannalta olennaisista muutoksista. Ilmoituksen perusteella viranomainen tarkastelee muutoksen vaikutuksia nykyisessä luvassa annettuihin määräyksiin ja arvioi, onko lupaa tarpeen muuttaa.

Ilmoitusvelvollisuus häiriö- ja poikkeustilanteissa on määrätty viranomaisten ja lähiasukkaiden tiedonsaannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisesti annettavien viranomaisohjeiden vuoksi.

Käyttöönottoilmoitus (lupamääräys 41)

Uusien varjotalojen käyttöönottoilmoitus on määrätty valvonnallisista syistä. Ilmoitus voidaan tehdä joko kirjallisesti tai suullisesti.

VASTAUS LAUSUNNOISSA JA MUISTUTUKSISSA ESITETTYIHIN VAATIMUKSIIN

Aluehallintovirasto on päätöksessään ottanut huomioon Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon lupamääräyksistä 5, 7, 9, 11, 15-17, 26, 28 ja 33 ilmenevillä tavoilla. Eviran lausunto on huomioitu lupamääräyksistä 26-29 ilmenevällä tavalla. Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen ja Kauhavan kaupunginhallituksen lausunnoissa ei asetettu toiminnalle erityisiä vaatimuksia.

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN

Päätöksen voimassaolo

Tämä lupapäätös on voimassa toistaiseksi. Mikäli toiminnassa tapahtuu päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävä tai muu ympäristön kannalta olennainen muutos, on toiminnalle haettava uutta ympäristölupaa. Tämä päätös on voimassa, kunnes uudesta lupahakemuksesta tehty päätös on lainvoimainen.

Lupamääräysten tarkistaminen

Hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä **30.4.2024** mennessä. Hakemuslomake täytetään pääosin, kuten ympäristölupaa haettaessa. Hakemuksen liitteinä on esitettävä voimassa olevien säädösten edellyttämien selvitysten lisäksi toiminnan vuotta 2023 koskeva kirjanpito ja suunnitelma toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentämiseksi.

Korvattavat päätökset

Lainvoimaiseksi tultuaan tämä päätös korvaa Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 19.5.2003 Artomas Oy:lle myöntämän ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan turkistarhan toiminnalle (LSU-2002-Y-1559) sekä Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 30.4.2003 Lumita Oy:lle myöntämän ympäristöluvan turkistarhan toiminnalle (LSU-2002-Y-1598).

Lupaa ankaramman asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän lain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava. (YSL 56 §)

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 6-8 §, 28 §, 35-38 §, 41-43 §, 45-46 §, 52-56 §, 96-97 §, 100 § ja 105 §

Ympäristönsuojeluasetus 1 §, 5 § 16-19 § ja 30 §

Laki eräistä naapuruussuhteista 17 §

Jätelaki (1072/1993) 6 §, 15 §, 19 §, 51 §

Jäteasetus (1390/1993) 3 §, 3a §, 5 §

Jätelaki (646/2011) 8 §, 13 §, 29 §, 72 §, 91 §, 118 §, 120 § ja 122 §

Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 4 §, 7-9 §, 24 §

Valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta (151/2013)

Valtioneuvoston asetus maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (931/2000)

LISÄKSI ON OTETTU HUOMIOON

Maa- ja metsätalousministeriön rakentamismääräykset ja -ohjeet (MMM-RMO-C4)

Ympäristöministeriön työryhmän ehdotus (31.5.2000) turkistarhauksen ympäristönsuojeluohjeesta

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011)

Paras käytettävissä oleva tekniikka kotieläintaloudessa (Suomen ympäristö 564)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden terveysturvasta (1069/2009) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (142/2011)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräitä eläimistä saatavia sivutuotteita käsittelevien laitosten valvonnasta ja eräiden sivutuotteiden käytöstä (850/2005)

Asetus jätteenpoltosta (362/2003)

Maa- ja metsätalousministeriön päätös (16/EEO/1999) perustuen eläinsuojeluasetuksen (396/1996) § 49

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Tästä päätöksestä peritään maksua 4 698 euroa. Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Ympäristönsuojelulain 105 §:n mukaan ympäristöluvan käsittelystä peritään maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa tai ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Aluehallintoviraston maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1145/2009) liitteenä olevan maksutaulukon mukaan hakemuksen mukaisen turkistarhan lupahakemuksen käsittelystä perittävä maksu on 3 480 euroa. Asian käsittelystä on peritty 35% taulukon mukaista maksua korkeampi maksu, koska asian käsittely, mukaan lukien itsestään kuolleiden eläinten polton, vaatima työmäärä on ollut suurempi kuin pelkkää turkistarhatoimintaa koskevassa hakemuksessa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto tiedottaa tästä päätöksestä julkisesti kuuluttamalla Kauhavan kaupungin ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston virallisilla ilmoitustauluilla sekä Komiati-lehdessä.

JAKELU

Päätös

Artomas Oy
Lumita Oy

Tiedoksi

Kauhavan kaupunginhallitus
Kauhavan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA (sähköisesti)
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Tieto päätöksen antamisesta ilmoitetaan erikseen niille, joille on annettu tieto hakemuksen jättämisestä.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

LIITTEET

- 1) Valitusosoitus
- 2) Sijaintikartta
- 3) Asemapiirros

Mikaela Rudnäs

Anne Saari

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Mikaela Rudnäs ja esitellyt ympäristölitarkastaja Anne Saari.

- Valitusviranomainen** Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaisen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
- Valitusaika** Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 26.5.2014.**
- Valitusoikeus** Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.
- Valituksen sisältö** Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava
- päätös, johon haetaan muutosta
 - valittajan nimi ja kotikunta
 - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
 - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
 - perusteet, joilla muutosta vaaditaan
 - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)
- Valituksen liitteet** Valituskirjelmään on liitettävä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
 - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta
- Valituksen toimittaminen Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle**
- Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.
- Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot**
käyntiosoite:	Wolffintie 35, Vaasa
postiosoite:	PL 200, 65101 Vaasa
puhelin:	0295 018 450
telekopio:	06-317 4817
sähköposti:	kirjaamo.lansi@avi.fi
aukioloaika:	klo 8-16.15
- Oikeudenkäyntimaksu** Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

